

Macerás ügyek

■ INTERAKTÍV OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁK AZ ISKOLAI AGRESSZIÓRÓL

Bevallom, először az oktató DVD-t néztem meg.

Az volt az érzésem, hogy ismerem ezeket a helyzeteket, ismerem ezeket a szereplőket. Mi több: ismerem ezeket a problémákat.

Nemet mondani. Bandák. Csoporthierarchia. Kirekesztés, cukkolás. Beavatások.

Aki volt iskolás vagy dolgozott iskolában – lényegében bármilyen szerepben –, az találkozott hasonló, vagy éppen megdöbbentően beazonosítható saját élményekkel. Számos helyzet tipikus, és az általános helyzetkép korántsem megnyugtató – noha történtek komoly kezdeményezések az elmúlt időszakban az iskolai erőszak megelőzése és kezelése érdekében több fórumon is.

Biztosan az egyik leghasznosíthatóbb kiadvány a téma többszemponútú megközelítésével íródott *Kölcsönhatások* c. füzet, amelyet a Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet jegyez, és amely egy 2008-ban indult kezdeményezés terméke. Az Intézetben működő Agressziókezelési Munkacsoport projektjében meglehetősen komplex támogatást dolgoztak ki az oktatási-nevelési intézmények számára, amely kifejezetten a problémák mélyebb rétegeit is elérő megközelítéseket, módszereket alkalmaz, online felületen is elérhető – szakmai portál működtetésével. A kiadvány szerves részét képezi a kutatások bemutatása, a jó gyakorlatok prezentálása, sőt a gyakorlati felhasználást segítő feldolgozó segédanyagot is találunk benne. Ez utóbbi lehetőséget kínál arra, hogy a korszerű, aktuális és alapvető megközelítések, tapasztalatok, jelenségek megismerésén túl, konkrét módszertani segítséget kapjanak a bátrabb pedagógusok egy-egy rendhagyó osztályfőnöki óra megtartásához. Az egyes iskolai jelenségek, témák feldolgozása dramatikus eszközökkel történt, és lényegében az ófőóra ott kezdődik el, ahol a kisfilm abbamarad.

Második lépésben bátorítottam iskolában dolgozó kollégáimat, hogy tegyenek próbát: vetítsenek, vessenek fel problémákat, és kezdjenek beszélgetéseket a diákokkal, egymással, a szülőkkel. Akik olyan helyen dolgoznak, ahol még mindig tabu, vagy hátrított téma az iskolai agresszió, a balhé, ahol a tipikus reakció a tantestületi szoba ajtajának bezárása, vagy a problémás diákok eltávolítása a közösségből, vagyis, ahol a legnagyobb szükség lenne a segítségre, ott volt legnehezebb elkezdeni a kommunikációs folyamatot. Ahol a hátrításon túl, de még a tehetetlenség, eszköztelenség mezőben mozogtak a pedagógusok, nos, azokban az iskolákban a tipikus reakció az volt, hogy „jöjjön valaki és vetítsen, beszélgessen, csak ne nekem kelljen”. Ezen a ponton felmerült bennem, és aztán utána néztem a kiadványban is, hogy kikl ehetneka l egmegfelelőbbsz zemélyeke gyi skolábana rra, hogy egy ilyen programot felvállaljanak és működtessenek

egy intézményben. A kiadvány szerint a legtöbb intézmény a külsős, agressziókezelésben jártas szakember behívását, valamint az iskolapszichológusok bevonását igényelné. Viszonylag hangsúlytalanak érzem a szociális munkások szerepvállalását, noha kiemelten kezeli az anyag a szülők partnerré tételét, illetve edukálását, amit én is elengedhetetlennek érzek, csakúgy, mint a kortárssegítő és participációs programok működtetését. Az iskolák azon része, akik beengedik az efféle szakmai-módszertani segítséget, előbb-utóbb tapasztalják, hogy több szempontból változnak meg a dolgok: először is, a többféle szakember sok olyan szempontot hozhat be az esetkezelésbe, ami korábban nem volt jelen. Oldódik az eszköztelenség érzése, egy-egy ügyben visszaigazolódnak a befektetett energiák. A folyamat öngerjesztő: a konfliktus-ügyek kezelésének szokásostól eltérő módjai kiközzentik a rutinokat, és elindíthatnak közös gondolkodást. Növekedhet az igény a rendszeres beavatkozásra, kezelésmódokra, ezekből lehet, hogy kultúra lesz, aztán eljutunk a módszerspecifikus továbbképzések igényéig és a részvételig is. Aztán megérik a helyzet – és szerencsés esetben nem a krízishelyzet okán – az iskolaszervezet rendszerszintű felrészására, az erőszak-kör megszakítására, az iskolai szerepek, konfliktuskezelő protokollok, iskolai szabályozók, szakember-szakember viszonyok újragondolására, külső partnerségek működőképessé tételére. Az iskola nyitni lesz képes, és együttműködni más, például szociális, gyermekjóléti szolgáltatókkal, a gyerekek tágabb környezetével. Ez pedig már egy egészen más klímájú iskola, egy másik szakemberháló-támasz, egy egészen ideálisnak tűnő környezet a gyerekeknek és az őket körülvevő felnőtteknek ahhoz, hogy jól érezhessék magukat az intézményben: ez pedig az egyik legfontosabb mutató – mint tudjuk – arra nézve, miként csökkenthető az erőszakos viselkedés az iskolákban.

*Fótiné Németh Margit (szerk.): Kölcsonhatások
Az iskolai agresszió megelőzésének
és kezelésének többszemponútú megközelítése
MFPI, Agressziókezelési Munkacsoport
Budapest, 2010.*

Gy.É.